

1.1. İnternetin Getirdiği Fırsat ve Faydalar

İnternet teknolojilerinin gelişmesi insanların birbiriyle olan iletişimini kolaylaştırırken, birçok yenilikleri de beraberinde getirmiştir. İnternet, haberleşmeden bilgi paylaşımına, habercilikten medyaya, tanıtım ve reklamdan seyahat ve tatile, kamu hizmetlerinden bankacılık ve ticarete, eğlenceden sosyal ilişkiler ve kültürler arası etkileşime, çevre ve sağlıktan eğitime ve günlük yaşamı ilgilendiren pek çok alanda olumlu getiriler ve yenilikleri hayatımıza getirmiştir.

İnternet birçok bilgiye rahatlıkla ulaşabilme, insanları duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilme ve dijital platformda oluşturduğu sosyal arkadaşlıklar ile iletişim kurma olanağı sağlamıştır. İnternetin sağladığı fırsatları ana başlıklarla şöyle sıralamak mümkündür:

- **Güncel Haber ve Bilgi Sağlama:** İnternetin dünyada en büyük etkisi, bilgiye ve habere anında ulaşma imkânı sunmasıdır. Öyle ki, İnternet sayesinde dünyanın en ücra köşesinde dahi gelişmelerden anlık haberdar olmak mümkündür. Hatta herkesin bir muhabir gibi gelişmeleri paylaşma imkânı bulunmaktadır.
- **Görüş ve Bilgi Paylaşma:** İnternetin önemli özelliklerinden birisi, kişinin herhangi bir olay ya da kişiye dair görüşünü aktarabileceği platformlara sahip olmasıdır. Blog, web sayfası ya da sosyal ağ hesabı gibi araçlarla kişinin kendi hakkında bilgi paylaşma ya da görüş bildirme imkânı bulunmaktadır.
- **Zaman ve Mekândan Bağımsız, Eş zamanlı ve Eş Zamansız İletişim Sağlama:** İnternet, kişiler arasında çoklu ve interaktif iletişim imkânı getirmiştir. İletişimin ucuz ve hızlı olması, insanların sosyal hayatlarını yeniden biçimlendirmelerini gerektirmiştir.
- **Ekonomik ve Hızlı Haberleşmeye Olanak Sağlama:** İnternetin özellikle endüstriyel alanda getirdiği önemli bir avantaj, maliyeti çoğu kez sıfırlayan haberleşme yöntemidir. Hayatın ekonomiyle ilgili her alanında bu hız ve maliyet düşüşü kendini göstermiş, ekonomik hayatın merkezine de internetin oturduğu görülmüştür.

- Görsel ve İşitsel Öğelerle İletişim Kalitesini Artırma: İnternetin getirdiği iletişim ve paylaşım imkânı, görsel ya da görüntülü unsurları da barındırmaktadır. Bu özellik, ilişkilerin, alışverişin, çalışma hayatının hatta eğitimin içeriğinin de yeniden şekillenmesi sonucunu doğurmuştur.

1.2. İnternetin Riskleri ve Zararları

İnternet eğlenceden, bilgi edinmeye; sosyal hayatı zenginleştirmeden, ekonomik çevrede yeni iş fırsatlarının doğmasına kadar birçok fırsat sunmasının yanı sıra başta gizlilik ve güvenlik kaygıları olmak üzere çeşitli risk ve zararların da oluşmasına sebep olmuştur. Sanal dünya olarak adlandırılan internet platformlarının insanoğlunun günlük yaşamının bir parçası haline gelmeye başlaması bu platformlardaki risklerin de gerçek hayat problemlerine dönüşmesine başlamasına neden olmuştur.

İnsanoğlu hayatını daim ettirdiği dünyada, bulunduğu mekâna göre değişen riskler ve yaşantısına zarar veren etkenlerle karşılaşabilmektedir. Gerçek dünyada karşılaşılan risk ve zararların daha fazlasıyla yukarıda belirtilen husua çerçevesinde internet ortamında da karşılaşabilmektedir. Bu risk ve zararları şöyle özetleyebiliriz:

- Yanlış ve/veya Zararlı Bilgiye Erişim;
- Siber Zorbalık,
- Sanal Dolandırıcılık,
- Kişisel Bilgilerin Paylaşımı ve Kimlik Hırsızlığı (identity theft),
- Zararlı Yazılımlar,
- Oltalama (phishing),
- Pornografi /Çocuk İstismarı/ Fuhuş,
- Yasadışı Kumar
- İnternet Bağımlılığı,
- Sağlık Sorunları (İnternetin başında aşırı zaman geçirmeye bağlı olarak görülebilecek fiziki rahatsızlıklar)
- Yabancılarla Çevrimiçi ve Çevrimdışı İletişim,
- Şiddet/Nefret/Irkçılık Faaliyetleri
- Silah ve Madde Kullanımı

- Telif Hakları İhlali olarak sıralanabilir.

Görüldüğü üzere internet hayatımıza getirdiği pek çok yenilik yansira bir o kadar da riski beraberinde getirmiştir. Şüphesiz bu risklerle mücadeleyi sadece internete yasal çerçevede getirilecek kısıtlamalar ile başarabilmek mümkün değildir. Bunun için başta kullanıcıların bilinçlendirilmesi ve iyi birer dijital olur-yazar olmaları gerekmektedir.

Bunun için başta dijital vatandaşlık algısının ve dijital okur-yazarlık seviyesinin çocuk yaşlardan başlanarak geliştirilmesi için hem bireysel hem toplumsal bazda atılması gereken adımlar mevcuttur. Tüm bunlar yeni yetişen neslin çok iyi birer dijital kullanıcı olduğunun farkında olarak hareket edilmesi gerekliliğini de doğurmaktadır. Onlara bazı şeylerin kısıtlanmasının imkânsız olduğunu farkında olarak dijital teknolojileri etik, bilinçli ve sorumlu birer birey olarak kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Bu yüzden siz değerli internet kullanıcıları için guvenliweb.org.tr portalını hazırladık. Bu portalda internetin bilinçli ve güvenli kullanımı için bilgiler sunmaya çalıştık. Ayrıca bu bölümde yer alan İnternet Kullanımında Çocuk ve Aile İlişkisi başlıklı içeriğimizi okuyabilirsiniz.

1.3. İnternet Kullanımında Çocuk ve Aile İlişkisi

İnternette karşılaşılması muhtemel tüm tehditlerin kökeninde gerçek hayattaki tehditler vardır. İnternet için var olan tüm risk başlıkları gerçek hayatta da karşılaşılabilecek durumlardır. Dolayısıyla çocuklarımızı nasıl gerçek hayatta ki tüm bu tehlikelerden korumak için çaba harcıyor ve kurallar koyuyorsak interneti de bilinçli, güvenli ve etkin bir şekilde kullanmayı öğrenerek ve çocuklara bunu öğreterek, sanal dünyanın risklerini minimize edebilir ve eğitim, iletişim ve güzel zaman geçirme gibi katkıları çocuklarımıza fırsat olarak sunabiliriz.

Ailelerin, farklı yaş grubundaki çocuklar için, güvenli internet ve bilgisayar kullanımını sağlamalarına yönelik önerilerden bazıları şöyledir:

- Günümüzde çocukların çoğunun bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımı ebeveynlere oranla daha ileri seviyededir. Anne ve babaların internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda bilgi sahibi olmaları, eğer bu konuda yeterince bilgi sahibi değillerse kendilerini geliştirmeleri, en azından çocuklarını doğru yönlendirecek ve denetleme yapabilecek seviyede internet kullanımını öğrenmeleri gerekmektedir.

- Çocuklara gerçek hayatta nasıl kurallar konuluyorsa, sanal ortam için de kurallar koymak gerekmektedir.

Anne babalar, çocuğun interneti bilinçli kullanımını desteklemek ve zararlarından korumak için birtakım kurallar koymalı, öğütler vermeli ve onları sanal ortamdayken takip etmelidirler. Bu kurallar çocuğun yaşıyla beraber değişiklikler gösterirken, konulan kuralların uygulanıp uygulanmadığının da takibinin yapılması ve kurallara uyulmasının sağlanması gerekmektedir.

- Aileler, çocukları internetteki tehlikelerden korumak için bilgisayarlarında güncel antivirüs, filtre ve güvenlik duvarı programları uygulamaları kullanmalıdırlar.

Antivirüs, filtre ve güvenlik duvarı programları bilgisayarı dışarıdan gelebilecek virüs, spam ve kötücül yazılımlardan korur. Ebeveyn denetimi ise, aileler tarafından zararlı içeriğe filtre uygulamasını, çocuğun İnternet'te geçireceği sürenin belirlenmesini, bağlandığı sitelerin izlenmesini ve bu sitelerde çocuğun neler yaptığının belirlenmesini sağlayan uygulamalardır.

Ayrıca, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından sunulan ve altyapısı erişim sağlayıcılar tarafından oluşturulan Güvenli İnternet Hizmeti'nin yaygınlaştırması ve ailelerin özellikle çocukların kullandığı bilgisayarlarda bu hizmetin kendileri için en uygun profilini kullanmaları gerekmektedir. Bu hizmetle aileler başta çocuklarına yönelik olarak internetin olumsuz içeriklerinden olan pornografik sitelerden, uyuşturucu ticareti yapan sitelerden, şiddet içeren sitelerden, ırkçılık ve nefret suçları üzerine yayın yapan sitelerden, suç işlemeyi anlatan sitelerden, terör propagandası yapan sitelerden talebe bağlı ve ücretsiz olarak korunma imkânına sahip olabilmektedirler. Hizmet ile ilgili detaylı bilgiye bu bölümde yer alan Güvenli İnternet Hizmeti başlığından erişebilirsiniz. .

- Aileler çocuklarını, çevrimiçi ortamda kendilerini rahatsız ya da tehdit altında hissettiren bir şey ya da bir kişi olduğunda kendilerine iletmeleri için teşvik etmelidirler.

Böyle bir olayla karşılaşıldığında, aileler sakin olmalı ve çocuklarına bu türden şeyleri kendilerine ilettiklerinde bir sorunla karşılaşmayacaklarını anımsatmalıdırlar. Davranışları

takdir edilmeli ve aynı şey yeniden olduğunda yine ailelerine gelmeleri konusunda yüreklendirilmelidir.

Ailelerin, farklı yaş grubundaki çocuklar için, güvenli internet ve bilgisayar kullanımını sağlamalarına yönelik önerilerden bazıları şöyledir:

a) 2-6 Yaş Grubu Çocuklar;

Okul öncesi dönem olarak da adlandırılan bu dönemde çocuklar araştırmayı, yeni bir şeyler öğrenmeyi severler ve her şeyi merak ederler. Ayrıca, çocukların en hareketli oldukları dönemdir. Çocuklar için BİT kullanımında başlangıç seviyesi de diyebileceğimiz bu dönemde, bilgisayar ve internet kullanımı çok sınırlı sürelerde olmalı ve ebeveynlerle birlikte gerçekleştirilmelidir. Çocuklar, anne veya babaları ile birlikte bilgisayarda oluşturulan resim albümlerine bakabilir, kendi yaşlarına göre yapılmış web sitelerini dolaşabilir, yaşlarına uygun oyunları oynayabilirler. Ayrıca, bu yaş dönemi çocuklar için;

- Bilgisayar karşısında geçirilecek zaman bir ya da iki saati geçmemelidir ve bu sınırlandırmaya çocukların uymaları sağlanmalıdır.
- Anne ve babalar, bu yaş dönemindeki çocukları bilgisayar veya internet başında yalnız bırakmamalı, devamlı yanında bulunmalıdır.
- Bu yaş dönemi çocukların, oyun çocukları oldukları unutulmamalıdır. Bu nedenle, anne ve babaların gözetimi altında olmak şartıyla, bilgisayar ve internet kullanmalarına ve bilgisayarda oyun oynamalarına izin verilebilir. Ancak çocuğun sağlıklı gelişimi için yaşamındaki diğer etkinliklerle beraber orantılı süreler ayırması desteklenmelidir.

b) 7-10 Yaş Grubu Çocuklar;

Bu yaş grubu çocuklar internet deneyimleri konusunda daha bilgilidir; ancak uygunsuz içeriklere maruz kalıp kalmadıklarını öğrenmek için onların internet kullanımlarını denetlemekte ve izlemekte fayda vardır. Bu yaştaki çocukların internet üzerinden hangi kişisel bilgileri vermemeleri gerektiğini anlamaları sağlanmalıdır. Ayrıca, 7-10 yaş arası çocuklar genelde yasaklanan davranışları sergileme eğilimindedir. Bu yaş dönemi çocuklar için;

- Bilgisayar karşısında geçirilecek zaman bir ya da iki saati geçmemelidir. İlköğretim çağının, çocuğun oyun veya arkadaş gruplarına katılma çağı olduğu unutulmamalıdır. Bu onun sosyalleşebilmesi için bir gereksinimdir. Bu nedenle, çocuğun diğer faaliyetler (arkadaşlarıyla birlikte oynayacağı oyunlar, ders çalışma gibi) için harcayacağı zaman bilgisayar başında geçireceği zamandan çok daha fazla olmalıdır.
- Bilgisayar, aile fertlerinin hepsinin çok rahat bir şekilde görebileceği bir yere, ailenin ortak kullanım alanına konulmalıdır.
- Çocukla ne tip siteleri ziyaret edebileceği konusunda anlaşmaya varılmalı, yasaklamadan sakıncaları anlatılmalıdır.
- Aileler çocukların, internette gezinmek için çocuklara uygun ya da ebeveyn denetimi olan bir arama motoru (Google Safe Search for Kids gibi) kullanmalarını teşvik etmeli ya da kullanılan arama motorunun ayarlarının yüksek düzeyli olarak seçilmesi gerekmektedir.
- Anne ve babalar, çocuklarının kendi elektronik posta (e-posta) hesaplarının olmasına izin vermek yerine, aile adına bir e-posta hesabı alarak çocuklarıyla birlikte o hesapları kullanmalıdır. Böylece ebeveynler, çocuğun iletişim içerisinde bulunduğu kişiler hakkında bilgi sahibi olacaklardır.
- Anne ve babalar, bu yaş grubundaki çocuklarına internet iletişim araçlarını (eposta, mesaj panoları ve forumlar gibi) kullanırken her konuda (iletişimde olduğu kişilerin kim olduğu, iletişime geçmek istediği kişiler, karşılaştığı olumsuzluklar gibi) kendilerine danışılmasını tavsiye etmelidir. Ayrıca, açılan epostalarda, gelebilecek olan zararlı içeriklere karşı e-posta filtresi kullanılmalıdır.
- Anne ve babalar, bu yaş dönemi çocuklarını internette gizlilik konusunda ve kişisel verilerin önemi konusunda şimdiden eğitmeye başlamalı ve her nerede İnternet erişimi yaparlarsa yapsınlar, kendilerine ya da ailelerine ilişkin hiç bir bilgiyi vermemeleri gerektiğini anlatmalıdırlar.
- Anne ve babaların bu yaş grubundaki çocuklarının İnternette sosyal ağları kullanmasına izin vermemesi yapılacak en doğru davranıştır. Ancak, çocuğun merakını gidermesi bakımından, ebeveynin gözetiminde çocuk sitelerinde bulunan İnternet sohbetlerine girmesine ve arkadaşça sohbet etmesine izin verilebilir.
- Aileler bu yaş grubu çocuklarına, izinleri olmaksızın herhangi bir dosyanın (müzik, resim dosyası ve bilgisayar oyunu gibi) karşıdan yüklenmesinin doğru olmadığı, bu yolla bilgisayarına virüs ve casus yazılımların bulaşabileceği anlatılmalıdır.

- Anne ve babalar, çocuklarına, okulunda, çevresinde ve katıldığı etkinliklerde kendisine zarar verebilecek insan tiplerini nasıl izah ederek açıklıyorsa, internet ortamından gelebilecek tehlikeleri de açık açık anlatmalıdır.
- Anne ve babalar, çocuklarına, çevrimiçi ortamda yazılan ve görünen her şeyin her zaman doğru olamayabileceğini, gerçek hayatta olduğu gibi sanal ortamda da iyi niyetli kişiler olduğu gibi kötü niyetli kişilerin de olabileceği anlatmalı ve kafasının karıştığı her durumda anne babasıyla rahatlıkla konuşabileceği hissettirmelidir.
- İnternette ödev, araştırma yaparken bulunan bilginin kaynağının gösterilmesi gerektiği ile film, müzik ve oyun dosyalarını yasal olmayan yollarla karşıdan yüklememeleri gerektiği, aksi durumda tüm bunların bir nevi hırsızlık olduğu anlatılmalıdır. İnternette, ücretsiz olarak veya küçük bir ücret karşılığında yazılım, film, oyun ve müzik yüklenebilecek birçok farklı yer vardır. Aileler çocuğun yasa dışı yükleme yapmaya yönelmemesi adına müzik, oyun ve diğer yazılımlar için bir bütçe sağlayarak doğru sitelere yönlendirmelidir.

c) 10-13 Yaş Grubu Çocuklar;

Ergenlik öncesi dönem olarak da isimlendirilen bu dönemde çocuklar her şeyi bilmek istediklerinden sürekli olarak araştırma ve inceleme içerisindedir. İnternetin sunduğu imkânların ve yeniliklerin farkında oldukları için, bu imkânları sonuna kadar kullanmak isterler. Yani bu dönemde çocuklarda çok hızlı değişimler yaşanmaktadır. Eğer bu değişim diğer alanlarda olduğu gibi İnternet ortamında da iyiye, güzele ve doğruya kanalize edilirse, çocukların zihinsel gelişimine faydalı olacaktır. Aksi takdirde, çocukların internette pornografi, suç örgütlerinin faaliyetleri gibi olumsuzluklarla karşılaşması mümkündür. 10-13 yaş grubu çocuklarda anne ve babaya bağımlılık devam etmekle birlikte olabildiğince bağımsız hareket etme isteği de görülmektedir. Bu yaş dönemi çocuklar için;

- Bilgisayar karşısında geçirilecek zaman iki ya da üç saati geçmemelidir.
- Her ne kadar gelişen mobil teknolojiler ile zor olsa da, bilgisayar, ailenin ortak kullanım alanına konulmalıdır. Her ne kadar bu yaş grubu çocukları yavaş yavaş kendi özgürlüklerini

ilan etmeye başladıklarından interneti odalarına almak için direnseler de bu konuda taviz verilmemelidir.

- Çocuklar internette gezinmek için, çocuklara özel olarak hazırlanmış (Google Safe Search for Kids gibi) ya da ebeveyn denetimi olan arama motorlarını kullanmalıdır.

- Anne ve babalar, bu yaş dönemi çocuklarına İnternet iletişim araçlarını (e-posta, mesaj panoları ve forumlar gibi) kullanırken, kendilerine ve ailelerine ait bilgileri vermemeleri hususunu öğretmelidir. Ayrıca, bu yaş dönemi çocuklar için kendileri adına, ebeveynlerin dilediklerinde kontrol edebilmeleri şartıyla, e-posta hesabı açılabilir. Açılan e-posta hesabında istenmeyen kötü içeriklere karşı e-posta filtresi etkin olmalıdır.

- Anne ve babalar, bu yaş grubu çocuklarına kendilerinin izni olmadan herhangi bir dosyayı (müzik dosyası, bilgisayar oyunu, resim gibi) internetten indirmesinin doğru olmadığını öğretmelidir.

- Anne ve babalar, bu yaş grubundaki çocuklarını, internet ortamında da gerçek dünyada olduğu gibi ahlaki davranışlara uyması gerektiği konusunda bilgilendirmeli, interneti başkalarına zarar verici bir araç olarak kullanmaması konusunda eğitmelidir.

- Aileler çocuklarını, çevrimiçi ortamda kendilerini rahatsız ya da tehdit altında hissettiren bir şey ya da bir kişi olduğunda kendilerine iletmeleri için teşvik etmelidirler. Böyle bir olayla karşılaşıldığında, aileler sakin olmalı ve çocuklarına bu türden şeyleri kendilerine ilettiklerinde bir sorunla karşılaşmayacaklarını anımsatmalıdırlar. Davranışları takdir edilmeli ve aynı şey yeniden olduğunda yine ailelerine gelmeleri konusunda yüreklendirilmelidir.

- Aileler, çocuklarının İnternet kullanımı sırasında, evde, arkadaşlarının evinde, okulda veya İnternet kafede karşılaşabilecekleri internet pornografisine karşı sağlıklı cinsellik konusunda konuşmalıdır.

- Aileler çocuklarının ve arkadaşlarının çevrimiçi aktivitelerinden haberdar olmalı ve çocukları ile onun çevrimiçi arkadaşları ve aktiviteleri hakkında konuşmalıdır.

- Aileler çocuklarına sosyal ağlara giriş yaşının alt sınırının 13 olduğunu hatırlatmalarına rağmen, 13 yaşından önce sosyal ağlara girmek istediklerinde yol gösterici olarak birlikte bir hesap açmalı ve bu ağda uyması gereken kurallar ve arkadaş listesine sadece ailelerinin de tanıdığı kişilerin eklenmesi gerektiğini hatırlatmalıdırlar. Ayrıca çocuğun sosyal ağlarda kullandığı şifresinin bilinmesi ve düzenli aralıklarla kontrol edilmesi önemlidir.

- Anne ve babalar, çocuklarını çevrimiçi ortamda tanıştıkları kişilerle yüz yüze görüşmelerinin tehlikeli olduğunu hatırlatılmalıdır.

e) 14-16 Yaş Grubu Çocuklar (Gençler);

Çocukluktan gençliğe geçiş olarak nitelendirilen bu yaş döneminde çocuklar için; ilişki içerisinde olduğu arkadaş grubunun önemi artar ve pek çok faaliyetin gerçekleştirilmesinde onlara danışır ve onların onayını alarak hareket eder. Ayrıca, bu dönemde çocuklarda, herhangi bir konuda anne ve babaya danışmama, onların beklentilerini karşılamama, her konuda bağımsız hareket etme, yeni düşüncelere açık olma ve aile değerleriyle yaşlarına özgü değerlerin bağdaşmaması gibi davranışlar görmek mümkündür.

Ebeveynler için, internet ve bilgisayar teknolojileri konusunda bu yaş dönemi çocuklarına yardımcı olmak oldukça zordur, çünkü genelde internet ve bilgisayar kullanımı konusunda anne ve babalarından daha fazla bilgiye sahiptirler. Bu nedenle, anne ve babaların bu yaş grubu çocukları için oldukça dikkatli olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde, çocukların internette meydana gelen tehlikelere (cinsel istismar, pornografi, suç örgütlerinin faaliyetleri gibi) maruz kalmaları ya da internet bağımlısı olma olasılığı mevcuttur.

Bu yaş dönemi çocuklar için;

- Aileler çocuklarına sosyal ağlarda oldukları zaman zarfında tanımadıkları kişileri arkadaş listelerine eklememeleri gerekliliğini hatırlatmalı ayrıca kendileri de bu ağlara üye olarak çocuklarının arkadaş listesinde olmalı ve oradan çocuk takip edilmelidir.
- Aileler çocuklarının sosyal ağlardaki gizlilik ayarlarını kontrol etmelidirler. Sosyal ağlardaki hesaplarının ve profillerinin herkese açık olması çocuğun güvenliği için çok büyük bir risk oluşturduğu unutulmamalıdır.
- Anne ve babalar bu yaş grubundaki çocuklarına İnternet sohbetleri hakkında bilgi vermelidir. Ayrıca, çocuğun merakını gidermesi açısından, çocuğun kendinin ve ailesinin bildiği kişilerle (sınıf arkadaşları, akrabalar gibi) kısa süreli İnternet sohbeti yapmasına izin verilebilir.
- Anne ve babalar, çocuklarının hangi internet sayfalarını ziyaret ettiği hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar.

- Anne ve babalar, bu yaş dönemi çocuklarına İnternet iletişim araçlarını (e-posta, mesaj panoları ve forumlar gibi) kullanırken kendilerine ve ailelerine ait bilgileri vermemeleri gerektiğini nedenleri ile anlatmalıdırlar. Ayrıca, bu yaş dönemi çocuklarına kendileri adına, ebeveynlerinin istedikleri zaman kontrol edebilmeleri şartıyla, e-posta hesabı açılabilir. Açılan e-posta hesabında istenmeyen kötü içeriklere karşı e-posta filtresi kullanılmalıdır.
- Anne ve babalar, bu yaş grubundaki çocuklarını, İnternet ortamında da gerçek dünyada olduğu gibi ahlaki davranışlara uyulması gerektiği konusunda bilgilendirmeli, interneti başkalarına zarar verici bir araç olarak kullanmaması konusunda eğitmelidirler.
- Ebeveynler, çocuklarını bilişim suçları (terörizm, suç örgütlerinin faaliyetleri, pornografi, kumar ve bahis oyunları gibi) konusunda bilgilendirmeli ve uyarılarda bulunmalıdır.
- Aileler çocuklarının internet kullanımı sırasında, evde, arkadaşlarının evinde, okulda veya İnternet kafede karşılaşılabilecekleri İnternet pornografisine karşı sağlıklı cinsellik konusunda konuşmalıdır.
- Anne ve babalar, çocuklarına çevrimiçi ortamda tanıştıkları kişilerle yüz yüze görüşmelerinin tehlikeli olduğunu hatırlatılmalıdır.
- Anne ve babalar, çocuklarına çevrimiçi ortamda sorumlu olmasını öğretmelidir. Onları telif hakları hakkında bilgilendirerek, dosya paylaşımı, metin/yazı alma resim veya sanat eserlerini kullanma konularında telif haklarına karşı gelmemesini öğretmelidir.
- Aileler çocuklarının gece geç saatlerde çevrimiçi olmamasına özen göstermelidirler. Kötü niyetli kişiler (mesai saatlerinin dışındaki) bu saatlerde genç insanlara daha kolay ulaşarak tuzaklarına düşürmeye çalışabilirler.

1.4. Kişisel Veriler ve Kişisel Bilgi Güvenliği

Kişisel veriler, kişinin kimlik yapısını ortaya koyan ve kişiye özel bilgiler olarak tanımlanabilir. Bu yüzden kişisel veriler ve kişisel verilerin güvenliği ve gizliliği uzun zamandır önem arz eden bir konu olarak gündeme gelmiştir.

Kişisel veri kavramının sadece ad, soyad, doğum yeri, doğum tarihi gibi bilgilerden oluşmadığı ayrıca kişilerin fiziksel, sosyal, kültürel, ekonomik, psikolojik tüm bilgileri kapsadığı ifade edilmiştir. Bu kapsamda kişinin kimlik bilgilerine ek olarak, vatandaşlık numarası, vergi numarası, pasaport numarası, sosyal güvenlik numarası, sürücü belgesi numarası, taşıt plakası, ev adresi, iş adresi, e-posta adresi, telefon numarası, faks numarası, özgeçmişi, fotoğrafı, videosu, genetik bilgileri, kan grubu, kriminal geçmişi ve adli sicil bilgileri gibi kişinin belirli veya belirlenebilir olmasını sağlayan tüm bilgiler de kişisel veri sayılabilmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle şüphesiz özellikle internet alanında kişisel verilerin korunumu internet ortamının dağıtık ve dinamik yapısı gereği daha da zor hale gelmiştir. Birçok bilgi veya bazı paylaşılan bilgilerin harmanlanması ile kişisel veriler oluşturulabilmektedir. Bu bilgilerin birçoğu internet teknolojilerinin getirmiş olduğu kolaylıklar ile internet kullanıcılarının kendileri tarafından da paylaşılabilir. Bugün sosyal ağlarda birçok kullanıcı kendini tanımlayıcı ve tasvir edici içerikli resim, video ve çeşitli diğer görsel ve işitsel araçları çok rahatlıkla paylaşabilmektedir. Bu bilgilerden çok rahatlıkla diğer kişisel veriler de üçüncü şahıslar tarafından oluşturulabilmektedir.

Bu konu ile ilgili aşağıdaki videoyu izleyebilirsiniz.

<https://www.youtube.com/watch?v=0mqxeD95J-s>

(Beyin Okuma Seansı - Amazing Mind Reader Reveals his Gift)

Kişisel verilerin korunmasında yasaların ve uluslararası sözleşmelerin getirmiş olduğu birtakım uygulama ve yaptırımlar olsa da temel gizlilik ve güvenlik kişinin kendisinde başlamaktadır. Bu yüzden kişisel bilgi güvenliği önemli hale gelmektedir. Bu güvenlik ve gizliliğe de özellikle internet alanında dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu konuda da kullanıcılara şu önerileri sunabiliriz:

- İnternette ve sosyal ağlarda kendinizi tasvir edici, betimleyici bilgiler paylaşmayın. Çok fazla konum bilgisi, adres ve diğer iletişim bilgilerinizi vermeyiniz.

- Bilinen ve güvenli sitelerden işlem (alışveriş, iletişim, ticaret, dosya indirme vs.) yapınız.
- Başka bir internet sayfası üzerinden, arama motoru ya da e-posta ile gelen linklerden değil, doğrudan internet adresi yazılarak işlem yapmak istediğiniz sitelere bağlanınız. Bunun için web tarayıcınızda sık kullanılanlar oluşturunuz.
- İnternet kafe ve alışveriş merkezleri gibi internetin ortak kullanıldığı alanlar yerine kendi bilgisayarlarınızdan işlemler yapınız. Bu gibi yerlerdeki interneti sadece bilgi alma ve eğlence gibi temel amaçlar için kullanınız.
- İşlem yaptığınız (alışveriş, iletişim, ticaret, dosya indirme vs.) web sitelerin https bağlantısına sahip olduğunu ve geçerli bir sertifikasının olduğunu kontrol ediniz.
- İnternette yaptığınız ödemeleri mutlaka kredi kartı ekstrenizden kontrol ediniz. Bunun için sanal kredi kartı veya sanal limit oluşturunuz. Bilgisayarınızda da sanal klavye kullanınız.
- Gerek internette işlem yaptığınız sayfalarda gerek bilgisayarınızda tahmin edilmesi güç şifreler belirleyiniz ve bu şifreleri belirli periyotlarla değiştiriniz.
- Lisansız yazılımlar kullanmayınız, işletim sisteminizi güncel tutunuz ve anti-virüs yazılımlar kullanınız.
- Dışarıdan (harici bellekler) veya internette bilgisayarınıza yüklediğiniz dosyaları virüs ve casus yazılım taramalarından geçirin.
- Telefon veya internette sosyal ağlar aracılığıyla telefon numarası isteği, hediye çeki arzı, para isteği gibi tuzaklara düşmeyiniz. Hatta bu istek arkadaşınızdan veya polisten gelmiş olsa bile arkadaşınızın hesabı büyük bir ihtimalle ele geçirilmiş veya kendini polis gibi göstermeye çalışan kişilerin tuzağına düşürülmeye çalışıyorsunuz demektir. Böylesi bir durumda savcılık ve polis kanallarını kullanınız.
- Akıllı cep telefonunuza işinize çok yaramayan ve birçok bilginize kolayla erişebilen uygulamaları yüklemeyiniz. Uygulama marketlerinin izin vermediği uygulamaları kullanmayınız ve telefonunuza bir ekran kilidi belirleyiniz.

1.5. Güvenli İnternet Hizmeti

Güvenli İnternet Hizmetine ilişkin çalışmalar, Anayasanın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41. Maddesi ve “Gençliğin korunması” kenar başlıklı 58. Maddesi hükümlerine dayanmaktadır. Ayrıca bu Anayasal hükümlerin yanında Elektronik Haberleşme

Kanununun Tüketici ve Son Kullanıcı haklarını düzenleyen hükümleri ile bu kanun uyarınca çıkarılan Tüketici Hakları Yönetmeliği'nin "İnternetin Güvenli Kullanımı" başlıklı 10.maddesi de uygulamanın kapsamını belirlemiştir. Yönetmelik, İşletmecilere İnternetin Güvenli Kullanımına yönelik ücretsiz alternatif hizmeti sunma yükümlülüğü getirmiştir.

Söz konusu çalışmalar, hukuki dayanaklar çerçevesinde de Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun 22/02/2011 tarihli ve 2011/DK-10/91 sayılı Kurul Kararı ile "İnternetin Güvenli Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar" şeklinde düzenlenmiştir.

Kamuoyundaki yanlış anlaşılımları gidermek amacıyla söz konusu Usul ve Esaslar, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu'nun 24/08/2011 tarihli ve 2011/DK-14/461 sayılı Kurul Kararı ile "Güvenli İnternet Hizmetine İlişkin Usul ve Esaslar" şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Uluslararası normlar ve uygulamaları itibariyle;

Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesinin reşit olmayanlara ilişkin düzenlemesi, Avrupa Konseyinin Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunmasına Yönelik 201 sayılı Sözleşmesinin ilgili hükümleri, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi İle İlgili İhtiyari Protokolün çocuk pornografisine ilişkin düzenlemeleri de gözetilmiştir.

Güvenli İnternet Hizmeti, Türkiye'de İnternet'in güvenli kullanımına yönelik şikâyet ve talepler doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Sadece Kurumumuz İnternet Bilgi İhbar Merkezi'ne bu hususta çok sayıda şikâyet yapılmıştır. Yapılan çeşitli araştırmalarla ortaya konulan sonuçlar da özellikle ebeveynlerin İnternet ortamındaki uygunsuz içeriklerle ilgili endişelerini ve arayışlarını teyit eder niteliktedir.

Güvenli İnternet Hizmeti 22 Kasım 2011 tarihinde başladı ve abone sayısı artarak devam etmektedir. Güvenli İnternet Hizmeti, altyapısı erişim sağlayıcılar tarafından oluşturulan **ÜCRETSİZ, TALEBE BAĞLI, ALTERNATİF** bir İnternet erişim hizmetidir.

Güvenli İnternet Hizmeti Çocuk ve Aile profili olmak üzere iki profilden oluşmaktadır. Bu hizmet, kullanıcıların bireysel tercihlerine dayalı olarak talep etmeleri halinde alabildikleri ve kullandıkları profiller (Çocuk veya Aile) arasında her an geçiş yapabildikleri ve istedikleri an Güvenli İnternet Hizmeti dışına çıkabildikleri bir işleyişi öngörmektedir.

Bu hizmetle aileler, internetin olumsuz içeriklerinden olan pornografik sitelerden, uyuşturucu ticareti yapan sitelerden, şiddet içeren sitelerden, ırkçılık ve nefret suçları üzerine yayın yapan sitelerden, suç işlemeyi anlatan sitelerden, terör propagandası yapan sitelerden , dolandırıcılık sitelerinden talebe bağlı ve ücretsiz olarak korunma imkânına sahip olmaktadır.

Mevcut filtreleme hizmetlerinden faydalanamayan kullanıcıların (bilgisayar kullanma düzeyleri vb. sebeplerle bu tür filtre programlarını kullanamamış olan kullanıcılar) kolayca kullanabileceği bir hizmettir.

Çocuk veya Aile profilinden birini tercih eden kullanıcı, kullanmakta olduğu profil ile ilgili olarak karşılaştığı sorunu hemen dile getirme ve bu çerçevede tedbir alınmasını talep etme hakkına sahip bulunmaktadır. Zaten kullanıcılardan gelen talep, öneri ve değerlendirmeler doğrultusunda söz konusu hizmet sürekli olarak geliştirilmekte ve etkinliği artmaktadır.

İnternetin sakıncalı içerikleri ile karşılaşmak istemeyen, hatta bu sebepten dolayı evine internet almak istemeyen kişiler de İnternetin sunduğu imkânlardan yararlanmak için Güvenli İnternet Hizmeti'ni tercih edebilir.

Bu hizmet ile mevcut internet kullanıcıları tercihlerinde özgür bırakılmakta diğer taraftan güvenli bir kullanım ihtiyacı arayan kullanıcılara ise kendi tercihleri doğrultusunda bir alternatif İnternet erişim hizmeti sağlanmış olmaktadır.

Profiller

Güvenli İnternet Hizmeti Çocuk ve Aile profili olmak üzere iki profilden oluşmaktadır.

Çocuk Profili

Çocuk profili; İnternet ortamında yer alan eğitim, kültür, sanat, iş, ekonomi, ödev, bankacılık ve finans, kariyer, alışveriş, sağlık, müzik, haber, e-posta, resmi ve kamu siteleri, tatil, özel şirketler, eğitim kurumları, e-devlet gibi pek çok farklı türden yararlı web sitelerinin bulunduğu bir profildir. İçeriği tamamen onaylanmış olan sitelerden oluşmaktadır.

Aile Profili

Aile profili; kumar, intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, fuhuş, müstehcenlik, ırkçılık, ayrımcılık, nefret, terör, şiddet-vahşet görüntüleri, kan ve şiddet içeren dövüş

sporları, hayvan dövüşleri, dolandırıcılık, zararlı yazılım vb. içerikleri barından web sitelerinin yer almadığı profili ifade etmektedir.

Aile profilinde, Çocuk profiline ek olarak kişisel sitelere, forum ve paylaşım sitelerine erişilebilmektedir. Ancak istenirse oyun siteleri, sohbet siteleri ve sosyal medya siteleri ayrı ayrı veya birlikte seçilerek çocukların bu tür sitelere erişimine kısıtlama getirilebilmektedir.

Abonelik

Aboneler, internet hizmeti aldıkları işletmeciye çağrı merkezi, sms, bayi veya online işlem merkezi üzerinden Güvenli İnternet Hizmeti almak istediklerini bildirebilirler. Ayrıca abone olduktan sonra istedikleri zaman profil değişikliği yapma imkanı da mevcuttur.

<http://guvenlinet.org.tr/tr/menu/24-Basvuru.html> linkinde başvuru detaylarına ulaşabilirsiniz.

Hizmete ilişkin ayrıntılı bilgilere www.guvenlinet.org.tr adresinden erişilebilmektedir.